

ECONOMICS

UDC 336.717

EOI 10.11232/2663-4139.02.01

А НАЛІЗ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
БАНКУ**СМОЛІНСЬКА Софія Дмитрівна**кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри державних та місцевих фінансів
Львівський Національний Університет ім. Івана Франка**САМБІРСЬКА Олеся Романівна**студентка кафедри державних та місцевих фінансів
Львівський Національний Університет ім. Івана Франка

УКРАЇНА

Анотація.

У даній статті проведено аналіз кредитно-інвестиційної діяльності та кредитно-інвестиційного портфеля АТ «ОТР Банку». Наведені дані динаміки кредитно-інвестиційного портфеля за 2016-2017 роки. Проаналізовано коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля АТ «ОТР Банк» у загальних активах. Запропоновано можливі шляхи покращення кредитно-інвестиційної діяльності банківського сектора та збільшення його кредитно-інвестиційного портфеля.

Ключові слова: *кредитно-інвестиційна діяльність; банківські інвестиції; кредитно-інвестиційний-портфель; коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля в загальних активах; банківське кредитування.*

Постановка проблеми.

Банки є основою стабільності економічної системи держави. Кредитно-інвестиційна діяльність банків є новим, але доволі перспективним напрямом. Зважаючи на те, що інвестиційна привабливість вітчизняної економіки на міжнародному рівні є досить низькою, інтерес до українських банків як до потенційних інвесторів зростає. Пріоритетним завданням у співпраці українських банків з міжнародними організаціями першочергово виступає кредитно-інвестиційна співпраця.

Зважаючи на політичні та економічні проблеми в Україні можна сказати, що банківський сектор за останні роки зазнав чимало потрясінь та змін. Тому у таких умовах саме інвестиційна діяльність банку може виступати альтернативою кредитування.

Інвестиції дають можливість створити умови для структурних перетворень у країні, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника а також вирішення соціально-економічних проблем.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Дослідженню даного питання були присвячені дослідження таких науковців: І.О. Бланка, О. Вовчак, Б. Л. Луців, А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало, В. Ю. Подчесова, К. В. Карась, О. І. Воробйова та ін.

Аналіз наукових праць свідчить про багатогранність цього феномену, зокрема є різні підходи до цього питання [2].

Для прикладу можна навести, що на думку І.О. Бланка- інвестиційний кредит – це економічні відносини між кредитором та позичальником із приводу фінансування інвестиційних заходів на засадах повернення і, як правило, з виплатою відсотка, а інвестиційне кредитування – це кредитний процес, що включає сукупність механізмів реалізації кредитних відносин в інвестиційній сфері.

Проте якщо розглядати праці О. Вовчака можна сказати, що він вважав інвестиційний кредит – це кредит в основний капітал з метою його збільшення й на цій базі розширення виробництва, що надається позичальникам для здійснення ними інвестиційних вкладень, наприклад, кредити на будівництво, освоєння землі, купівлю будівель, обладнання тощо.

Мета статті.

Метою статті є узагальнення науково-методичних засад і розроблення на їх основі практичних рекомендацій підвищення ефективності кредитно-інвестиційної діяльності АТ «ОТР Банк». Головна мета статті полягає у аналізі кредитно-інвестиційної діяльності банків на прикладі АТ «ОТР Банку».

Для цього необхідно:

- дослідити поняття кредитно-інвестиційна діяльність банку;
- зробити аналіз кредитно-інвестиційного портфеля банку.

Виклад основного матеріалу.

У процесі дослідження та проведення аналізу кредитно-інвестиційної діяльності банку потрібно дати визначення самому поняттю «кредитно-інвестиційна діяльність».

В існуючих на сьогодні науково-літературних джерелах не сформувалося єдиного підходу щодо змісту даного напрямку діяльності банків. Варто також зазначити про існування двох позицій науковців, які передбачають розгляд кредитно-інвестиційної діяльності банків як цілісного поняття чи відокремлене трактування кредитної та інвестиційної діяльності як її складників. Так, А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак та І. В. Сало дотримуються другого підходу, визначаючи кредитну діяльність як «короткострокове та довгострокове кредитування виробничої, соціальної, інвестиційної та наукової діяльності підприємств та організацій; надання споживчих кредитів населенню; міжбанківських кредитів у частині наданих іншим банкам; лізинг-, факторинг-, дисконт-векселів», у той час як під інвестиційною діяльністю вчені розуміють «формування портфеля цінних паперів та прями інвестиції» [3].

У період сьогодення основні вкладення банків в економіку України здійснюються у двох формах, перша як пряме фінансування інвестиційних проектів та вкладення в цінні папери, таким чином здійснюються інвестиційно-кредитні відносини, що і формують інвестиційно-кредитний портфель банку [6].

Основними показниками інвестиційної діяльності банків є: вартість загальних активів, вартість наданих кредитів і кредитно-інвестиційний портфель (КІП) як джерело інвестиційних ресурсів.

Інвестиційна та кредитна діяльність банків об'єднуються в єдиний кредитно-інвестиційний портфель банку. Банківська установа виступаючи інвестиційним посередником акумулює великі суми тимчасово вільних коштів і грошових вкладів населення через розрахункові, поточні рахунки, депозитні вклади, банківські векселі. Усе це засвідчує великий інвестиційний попит банківської установи на грошові

ресурси, а формування великих грошових фондів є передумовою формування інвестиційного потенціалу банку і банківської системи в цілому [1].

Інвестиційна діяльність банку є доволі важливим аспектом як для економіки держави в цілому, так і для банківської установи зокрема.

Якщо розглянути значення інвестиційної діяльності для економіки країни можна сказати, що банк, акумулюючи фінансові ресурси фізичних і юридичних осіб, спрямовує кошти в найбільш привабливі інвестиційні проекти, стимулюючи розвиток реального сектору та соціальної сфери.

Формування кредитно-інвестиційного портфеля банку відбувається на основі його кредитно-інвестиційного капіталу. Фундаментом виступають банківські ресурси до складу яких входять власний капітал, залучені кошти та позиковий капітал.

У процесі своєї кредитно-інвестиційної діяльності банк вирішує одні з таких завдань: вибір форм проведення та об'єкта своєї кредитно-інвестиційної діяльності; аналіз та контроль діяльності; мінімізація ризиків; формування кредитно-інвестиційного потенціалу.

Серед основних факторів впливу на кредитно-інвестиційну діяльність банку можна виділити: рівень ВВП; рівень інфляції; рівень розвитку економіки в країні; стійкість національної валюти; рівень доходів населення та багато інших.

Кредитно-інвестиційний портфель банку- це сукупність здійснених банком інвестицій та усіх наданих позик на певний період часу для отримання прибутку, соціального ефекту чи інших цілей.

Таблиця 1

Кредитно-інвестиційний портфель АТ «ОТР Банк» за 2016-2017 роки

Показники	Фактичне значення		Абсолютне відхилення
	2016 р.	2017 р.	2017/2016 рр.
Кредитно-інвестиційний портфель млн. грн.	15612,00	19143,81	3531,81
Міжбанківські кредити млн. грн.	702,51	342,59	-359,92
Комерційні кредити млн. грн.	23293,89	22934,06	-359,83
Цінні папери млн. грн.	1035,24	4928,92	3893,68

дані сформовано з [4].

Отже, можна зробити висновок, що у 2017 році кредитно-інвестиційний портфель банку збільшився на 3531,81 млн. грн. 22% порівняно з 2016 роком. Що до міжбанківських кредитів то їх обсяг навпаки зменшився на 51% у порівнянні з минулим роком. Комерційні кредити також зменшились на 2% у порівнянні з 2016 роком. Цінні папери навпаки зросли на 3893,68 млн. грн.

Найбільшу питому вагу у структурі кредитно-інвестиційного портфеля АТ «ОТР Банк» за 2016-2017 роки займають комерційні кредити. Найменшу питому вагу складають міжбанківські кредити.

Для того аби визначити характер кредитно-інвестиційної діяльності банку можна скористатись коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля в загальних активах, який має вигляд:

$$K_{\text{кп}} = \frac{\text{КП}}{A} * 100 \quad (1)$$

де:

$K_{\text{кп}}$ – коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля у загальних активах;

КП – коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля у загальних активах;

A – загальні активи.

Таблиця 2

Коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля АТ «ОТР Банк» у загальних активах

Показники	Роки		
	2015	2016	2017
Активи: млн. грн	21154,465	24832,378	29832,398
Кредитно-інвестиційний портфель, млн. грн	15682,07	15612,00	19143,81
Коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля в загальних активах, %	74,131	62,869	64,171
Характеристика рівня кредитно-інвестиційної діяльності.	активна	Пасивна	Пасивна

дані сформовано з [5].

Отже, можна сказати, що подальший розвиток кредитно-інвестиційної діяльності АТ «ОТР Банк» залежить від активної участі всіх суб'єктів процесу: населення як найбільшого постачальника грошових коштів, банків як посередника, кредитора та інвестора, суб'єктів господарювання як основних об'єктів вкладення ресурсів та держави як організатора правових відносин між усіма учасниками кредитно-інвестиційної діяльності.

Важливе значення для розвитку кредитно-інвестиційного сектору має також державна економічна політика. Завдяки впровадженню дієвих фіскальних та правових інструментів, вдосконалення та розроблення нових нормативно-правових актів щодо банківського інвестування дасть змогу поліпшити умови проведення підприємницької діяльності і тим самим покращить інвестиційний клімат у державі.

Як зазначають вітчизняні дослідження, розробленню й упровадженню механізмів та інструментів стимулювання банківського інвестиційного кредитування має передувати ретельний аналіз чинників, які нині перешкоджають його розвитку в Україні.

Висновки і пропозиції.

З огляду на сьогоднішній день можна сказати, що основні чинники які стримують розвиток інвестиційного кредитування є: доволі низька кредитоспроможність позичальників, що пов'язана зі зменшенням доходів підприємства і зниженням їх підприємницької діяльності; ризик неповернення кредитів; наявність у банків більш дохідних і менш ризикових сегментів розміщення ресурсів, аніж підприємства реального сектору економіки; низька довіра вкладників до банківського сектору.

Проаналізувавши основні дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців можна виокремити такі заходи стимулювання розвитку банківського сектору: стимулювання банків та усіх міжбанківських кредитних установ до впровадження мікрокредитування та удосконалення законодавчого забезпечення їх діяльності; розроблення національної програми мікрокредитування шляхом створення за участі держави спеціального фонду, який здійснюватиме кредитування на револьверній

основі; пошук банками нових джерел залучення коштів; зменшення податкової ставки для банків, або звільнення від оподаткування частини прибутків банку.

Отже, проведені показали, що кредитно-інвестиційна діяльність АТ «ОТР Банк» в Україні не є комплексною та ідеальною. Для того аби вдосконалити цю систему потрібно провести ряд заходів як на державному рівні так і на рівні банку. АТ «ОТР Банк» для успішного здійснення інвестиційних операцій обов'язково повинен розробити чітку, врегульовану внутрішню систему інвестиційного менеджменту, використовуючи внутрішні резерви та зовнішні можливості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Грицай, Т. Л. (2011). Інвестиційне кредитування, його сутність та значення в суспільних формах господарювання. *Інвестиції: практика та досвід*, (14), 7–10.
- [2] Лебедка, В. С. & Кисільова, І. Ю. (2017). *Аналіз кредитно-інвестиційної діяльності банків*. Вилучено з http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/17_2018/99.pdf.
- [3] Мулик, І. В. (2013). Кредитно-інвестиційна діяльність банків: Сутність та значення для економіки. *Регіональна бізнес-економіка та управління*, (3), 85-91. Вилучено з http://nbuv.gov.ua/UJRN/Rbetu_2013_3_15.
- [4] *Офіційний сайт АТ «ОТР Банку»*. Вилучено з <https://minfin.com.ua/banks/ranking/cip/2015/12/>.
- [5] *Показники діяльності АТ «ОТР Банку» за 2015-2017 рр.* Вилучено з <https://minfin.com.ua/banks/ranking/cip/2015/12/>.
- [6] Рогальська, Н. Г. (2013). Стратегічний аналіз кредитно-інвестиційної діяльності комерційних банків України. *Економічні інновації: зб. наук. пр.*, (54), 282–293.

ANALYSIS OF LOAN AND INVESTMENT ACTIVITY OF BANK

SOFIIA SMOLINSKA, Ph.D. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of State and Local Finance
Ivan Franko National University of Lviv

OLESIA SAMBORSKAYA, student
Ivan Franko National University of Lviv

UKRAINE

Abstract. The article analyzes the essence and peculiarities of loan and investment activity of banks. The dynamics of the loan and investment portfolio for 2016-2017 were presented. Also, the ratio of the level of the loan portfolio of OJSC "OTR Bank" in total assets was analyzed. It also suggested possible ways to improve the lending and investment activity of the banking sector and increase its lending and investment portfolio.

Keywords: *loan and investment activity of bank; bank investments; loan and investment portfolio; rate of loan and investment activity in total assets; bank lending.*

